

DE LEENKAMER VAN DE HOFSTAD TE ZUIJDWIJCK, 1384-1744

door
C. Hoek

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 33 (1978), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Door aankoop van Floris van Cralingen op 12 april 1520 van de hofstad te Zuydwijck verwierf heer Johan van Wassenaer, burggraaf van Leyden de leenhoogheid over de aan deze hofstad verbonden lenen. Deze zijn ten dele ontstaan uit goederen van het geslacht van Rodenrijs door het huwelijk van Daniel van Rodenrijs met de erfdochter Margriet van Zuydwijck omstreeks 1347. Hun dochter Kerstine van Zuydwijck brengt door haar huwelijk met heer Willem van Cralingen, ridder, Zuydwijck in dit geslacht.¹ Haar zoon wordt op 12 mei 1406 beleend met de goederen van Zuydwijck.²

Noten:

1. C. Hoek: 'De woning van heer Dirk van Hodenpijl te Overschie' in 'De Nederlandsche Leeuw' 1965, kolom 2-19, 32-58, 66-90 en 195-210.
2. C. Hoek: 'Repertorium op de lenen van de hofstad Raephorst te Wassenaar (1261-1674)' in 'Ons Voorgeslacht' 1974. blz. 65-108, leen 111.

WATERLAND

GRAFT

1. 1½ mate land te Graft.

...-14...: Gerijt Jansz., in 1473 vermeld als leenman (L.H. 283, fol. 126v).

ZUID-HOLLAND

IJSSELMONDE

2. Een stuk land te IJsselmonde.

10-2-1468: Jonkvrouwe Janne van Amerongen, weduwe van Dirck van der Does na opdracht uit eigen in ruil voor het leen 1A van de hofstad ten Waerde (Gemeentearchief Leiden: Gasthuizen, inv.nr. 456, fol. 336).

SCHIELAND

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

3. 4 hond land te Nyewerkerck.

...-14...: Pouwels Jansz., in 1473 vermeld als leenman (L.H. 283, fol. 126v).

OVERSCHIE

4. 3 morgen land, die door heer Willem van Cralinge, ridder, in leen worden gehouden van de graaf.

31-5-1384: Jan van Cralinge zal het leen na de dood van zijn ouders heer Willem van Cralinge, gehuwd met Kerstijn van Zuïdwiïck, vrouwe van Rodenrijse, in leen houden van zijn broer Gillijs van Cralingen. (Hoge Raad van Adel, archief van Slingelandt inv.nr. 76, fol. 23, op 15-11-1392 als leenman vermeld, archief Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a).

5. De hofstad Berckeloort, groot 8 morgen, met vijfers, boomgaard, en opstal in Schieveen, belend ten noorden: de heer Snels, ten zuiden: Gerrit Horewech, strekkende van de Delfse Schie tot aan de watering.

7 morgen land hierbij gelegen, belend ten westen: de watering, ten oosten: Johan van der Hoeven, ten zuiden: de weduwe van Frans Post, ten noorden: de heer Snels.

21-9-1715: Johan van der Hoeven, heer van Berkel en Rodenrijs, na opdracht uit eigen met het recht om 5 morgen ervan te vervenen, zoals zijn schoonvader Johan van der Cloot dit land had gekocht en wonende te Amsterdam, op 17-8-1695 aan zijn vrouw Adriana van der Cloot heeft overgedragen (13-5-1683: Aeltje Jansdochter, gehuwd met Dirck Cornelisz. Stout, Lijsbeth Jansdochter, gehuwd met Jan Pietersz. en Grietje Jansdochter, gehuwd met Pieter Gerritsz. Duyvesteyn, kinderen en erfgenamen van Celitie Pouwels, weduwe van Jan Vechtersz., verkopen aan Johan van der Cloot een woning, bouwhuis, berg, boomgaard en 27 morgen 210 roede land in Schieveen, nl. 9 morgen land strekkende vanuit de Delfweg tot aan het volgende perceel, belend ten zuiden: de erfgenamen van Dirck Gerritsz., ten noorden: de heer Wille Bruyn, dit land is op 12-8-1665 gekocht door Jan Vechtersz. uit de boedel van zijn vader Vechter Eusten; 3 morgen land, strekkende vanaf het voorgaande tot aan de erfgenamen van Dirck Gerritsz.; 5½ morgen land, strekkende van de erfgenamen van Dirck Gerritsz. tot aan de landskade, belend ten zuiden: de erfgenamen van Dirck Gerritsz. en ten noorden: Arij Pietersz. Neus en Cornelis Ziere, dit land is op 24-9-1655 gekocht door Jan Vechtersz. van Pieter Arentsz. Neus; 5 morgen 447 roede land, strekkende vanaf de heer van Baertwijck en de heer Hallings tot aan de Gaech, belend ten zuiden: de heer van Baertwijck en de heer Hallings, ten noorden: de heer Hallings; 4 morgen 63 roede land, strekkende vanaf de heer Hogenhoeck tot aan Dirck Wiggersz., belend ten zuiden: de heer Hogenhoeck en ten noorden: de heer Halling, dit land was leenroerig aan Hodenpijl en op 2-3-1662 ten vrij eigen gegeven en op 11-3-1662 verkocht aan Jan Vechtersz.; 2 morgen 2 hond land en water, belend ten zuiden en westen: Arij Pietersz. Neus, ten noorden: de erfgenamen van Cornelis Jacobsz. en ten oosten: de landscheiding, N, fol. 137).

29-12-1744: Barbara Johanna van der Hoeven, gehuwd met meester Hendrik van Hees, heer van Berkel en Rodenrijs, bij dode van meester Johan van der Hoeven, vrijheer van de Tempel (O, fol. 126).

6. 26 morgen land (1461: met hofstad), waarop Jan Machteldszoonsz. woont, en waarvan 18 morgen door Kerstine van Zuydwiïck in leen van de heer van der Lecke wordt gehouden, belend ten oosten: de landscheiding, ten westen: de Scije, ten noorden en zuiden: het klooster van Reynsborch (1461: genaamd Jan Bertelmeeusz. saet).

31-5-1384: Dirc van Cralinghe zal na de dood van zijn moeder Kerstine van Zuïdwiïck, gehuwd met heer Willem van Cralinghe, ridder, dit land in leen houden van zijn broer Gillijs van Cralinghe, bij kinderloos overlijden te versterven op zijn broer Daniël (Archief Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a, als leenman vermeld op 15-11-1392).

...-1461: Willem van Cralingen krijgt het leen ten vrij eigen en verkoopt het aan Pieter Jansz., die het overdraagt aan de Heilige Geest te Delft, waartoe de heer van der Leck de 18 morgen land op 30-6-1461 uit leenverband ontstaat (Nassau Domein, inv.nr. 44, fol. 200v).

- 7. De hofstad Rodenrijs met ongeveer 90 morgen land, belend ten oosten: Claes van Veen, Philips Steffensz. en Arent Gheerlofsz., ten zuiden: Dirck Katrinenz., Michiel Jansz. en Jan Vranckenz., ten westen: de Scije en ten noorden: Arent Claes Arentszoonsz. en Phillips Steffensz. met (1392: zonder) de leenmannen, zoals deze in leen wordt gehouden door Kerstine van Zuijdwijs van haar neef Dirck van Hoedenpijl, belast met een rente van 25 pond comansgeld per jaar ten behoeve van Dirc van Cralinghe.**

31-5-1384: Daenel van Roedenrijse zal na de dood van zijn moeder Kerstine van Zuijdwijs, vrouwe van Rodenrijse, gehuwd met heer Willem van Cralinghe, ridder, dit complex in leen houden van zijn broer Gillijs van Cralinghe, bij kinderloos overlijden te versterven op zijn broer Dick (Archief van de Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a, op 15-11-1392 als leenman vermeld, onmondig, met zijn vader heer Willem van Cralinghe, ridder, als voogd).

ROTTERDAM

- 8. De hofstad te Croeswijc met het erbij behorende land (1454: 3½ morgen land in Berch-ambacht), zoals deze door heer Willem van Cralinghe, ridder, in leen wordt gehouden van de graaf.**

31-5-1384: Dirc van Cralinghe zal het goed na de dood van zijn ouders heer Willem van Cralinghe, ridder, en Kerstine van Zuydwijck, vrouwe van Roederise, in leen houden van zijn broer Gillijs van Cralinghe, bij kinderloos overlijden te versterven op zijn broer Jan van Cralinghe (Archief Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a; hij wordt in deze belofte bevestigd op 15-11-1392).

10-12-1454: Willem van Cralingen ten behoeve van zijn zoon Danel behoudens de lijftocht van zijn vrouw, na overdracht door zijn broer Jan van Cralingen ten overstaan van Symen Dircxsz. schout, Allert Jacobsz. en Pieter Allertsz., burens te Hilleghersberch (Gemeentearchief Rotterdam: Handschriftenverzameling, inv.nr. 1602, blz. 562).

15-1-1467: Olivier Aerntsz., gehuwd met Adriaen Jansdochter, zwager van - en na overdracht door Willem van Cralingen (Gemeente archief Amsterdam: Familie-archief Bicker, inv.nr. 718, fol. 200 en 200v; hij wordt in 1473 als leenman vermeld, L.H. 283, fol. 126v).

DELFLAND

BERKEL

- 9. Het ambacht van den Tempel (1485: de hofstad van de Tempel met 12 morgen land, 1512: en de boomgaarden en de Tempelse uitweg, vrij van grote- en smaltienden en met de hoge en lage jurisdictie en ambachtsheerlijkheid en vrijdom van schot, 1575: gelegen omtrent Berckel).**

31-5-1384: Dirc van Cralinghe zal het goed na de dood van zijn moeder Kerstine van Zuydwijck, vrouwe van Roederise, gehuwd met heer Willem van Cralinghe, ridder, erven en in leen houden van zijn broer Gillijs van Cralinghe (Hoge Raad van Adel, Archief van Slingelandt, inv.nr. 76, fol. 23; als leenman vermeld op 15-11-1392, Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a).

24-10-1485: Jan van Cralinghen bij dode van zijn vader Willem van Cralinghen (Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636b).

22-9-1500: Daniel van Cralingen, neef van de leenheer Giellis van Cralingen, ambachtsheer van Wassenair, bij dode van zijn vader Jan van Cralingen (Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636b).

18-11-1512: Meester Jan Jacobsz. van Utrecht, na overdracht door Daniel van Cralingen, neef van de leenheer Floris Gillisz. van Cralingen (F, fol. 80v).

20-5-1562: Meester Jacob van Utrecht Jansz. bij dode van zijn vader meester Jan Jacobsz. van Utrecht na verzuim (F, fol. 81).

31-10-1575: Jan Roo van Utrecht, stadhouder en rentmeester van zijne majesteits leenhof en van de goederen van de Lecke en Polanen, bij dode van zijn broer meester Jacob van Utrecht, heer van den Tempel, hulde door Erasmus van Reynegom, schout van Monster, volgens procuratie verleden op 12-10-1575 voor het gerecht van Antwerpen, tevens ten behoeve van meester Willem van Berendrecht, secretaris van het Hof van Hollandt, en Arnoult Willem van Berendrechtsz. (G, fol. 55v).

29-10-1576: Pouwels Jansz. van Utrecht bij dode van zijn broer meester Jacob Jansz. van Utrecht (G, fol. 77v).

6-2-1578: Pouwels Jansz. van Utrecht met ledige hand (G, fol. 77v).

21-8-1598: Reyner van Oudtbernevelt, onmondig, hulde door zijn vader Johan van Oudtbernevelt, na overdracht door Jan Roo van Uytrecht, behoudens het vruchtgebruik voor hem en zijn vrouw jonkvrouwe Antonia Roelants en de verplichting om aan zijn zusters Geertruydt - en Marie van Oudtbernevelt elk een rente van 50 carolus gulden per jaar uit te keren (H, fol. 67v).

22-12-1608: Heer Reynier van Oldebarnevelt, ridder, heer van Groenevelt, doet zelf hulde (H, fol. 68).

31-1-1624: Johan Halling ten behoeve van de grafelijkheid, nadat het leen was geconfisceerd (K, fol. 31).

4-2-1624: Jan van Oldebarnevelt Reynersz., hulde door Johan de Sahligier, volgens de gift van zijn overoudoom Jan de Roo van Utrecht op 21 en 25-8-1592 (K, fol. 31).

De volgende beleningen zijn gelijk aan die van het leen 72 van de Hof te Wassenaer tot:

21-9-1715: Johan van der Hoeven, heer van Berckel en Rodenrijs, na overdracht tegen 6000 gulden door Nicolaes Ghijs en krijgt het recht het leen te vervenen (N, fol. 137).

29-12-1744: Barbara Johanna van der Hoeven, gehuwd met meester Hendrik van Hees, bij dode van meester Johan van der Hoeven (O, fol. 126).

RIJNLAND

REEUWIJK

10. Het ambacht van Sluypijc, met tienden, land en leenmannen, zoals dit door heer Willem van Cralinghe, ridder, van zijn broer Oedkier van Cralinghe in leen wordt gehouden.

31-5-1384: Dirc van Cralinghe zal na de dood van zijn ouders heer Willem van Cralinghe, gehuwd Kerstine van Zuydwijck, vrouwe van Roederise, het goed in leen houden van zijn oudste broer Gillijs, bij kinderloos overlijden te versterven op zijn broer Jan. (Hij wordt op 15-11-1392 in deze toezegging bevestigd, Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636a).

24-10-1485: Jan van Cralingen bij dode van zijn vader Willem van Cralingen (Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636b).

22-9-1500: Daniel van Cralingen, neef van de leenheer Giellis van Craligen, ambachtsheer van Wassenair, bij dode van zijn vader Jan van Cralingen (Staten van Holland na 1572, inv.nr. 2636b).

RIJNSATERWOUDE

11. 3½ morgen land, genaamd de Rogghenkamp of de Ghertenkamp te Rijnsaterwoude, belend ten oosten: (1560: de Deuschen), ten westen: (1560: Cornelis Thaemsz.), ten

zuiden: (1560: Claes Arijsz., 1577: Jan Besuyden), ten noorden: (1560: Arijs Pietersz., 1565: Lenaert Joosten, 1577: Gerrit Gerritsz.).

...-1509: Joost Heynricxz. (Rep. fol. 206).

8-4-1560: Arijs Joostenz. te Alckemade te Roeloff Aertszoensveen bij dode van zijn vader Joost Heynricxz. (F, fol. 70).

De volgende beleningen zijn gelijk aan het leen 310 van de Hof te Wassenaar tot:

15-1-1579: Andries Micielsz., onmondig, stiefvader: Allart Jacobsz. te Roeloff Aertszoensveen, krijgt het leen ten vrij eigen in ruil voor het leen 230 van de Hof te Wassenaar (G, fol. 82v).

WASSENAAR

12. Een rente van 20 stuiver per jaar, verzekerd op een (1473: oud) huis te Wassenaar.

...-14..: Nanne Paedze als leenman vermeld in 1473 (L.H. 283, fol. 126).

13. 4 hond (1532: ½ morgen) land in de ban van Zuyck, belend ten oosten: de weduwe van Cornelis Danielsz. (1587: de weduwe van Symon Phillipsz., 1630: Jan Jansz. van Rijn), ten zuiden: de lijtweg (1630: de buurweg), ten westen: Heynrick Joosten (1630: de commies Sixti te 's-Gravenhage, 1671: de erfgenamen van de heer van Wimmenom), ten noorden: Dirck Willemsz. en de heilige geest te Leyden (1630: Pieter Adriaensz. Langevelt), ten noordwesten: (1711: de heer van Ellemeet), ten noordoosten: (1711: Nicolaes Ghijs), ten zuidoosten: (1711: de buurweg) en ten zuidwesten: (1711: de heer van Ellemeet).

17-10-1522: Gerijt Huygenz. na overdracht door Symon Willemsz. (D, fol. 67).

9-12-1532: Cornelis Gerrijtsz. na overdracht door Gerijt Hugenz. (E, fol. 18v).

6-12-1541: Gerrit Cornelisz., onmondig, oom: Wouter Gerritsz., bij dode van zijn vader Cornelis Gerritsz. (E, fol. 43v).

11-3-1587: Cornelis Gerritsz. te Wassenaar bij dode van zijn vader Gerrit Cornelisz. (G, fol. 60v).

24-7-1602: Cornelis Gerritsz. te Wassenaar belast het leen met 125 pond van 40 groot het stuk ten behoeve van Cornelia Claesdochter te Leyden (H, fol. 140).

4-2-1630: Appolonia Cornelisdochter te Wassenaar, hulde door haar zwager Gerrit Hubertsz. schoenmaker te Leyden, volgens procuratie verleden op 23-1-1630 voor notaris Gerrit Cornelisz. Schuurman aldaar, bij dode van haar vader Cornelis Gerritsz. (K, fol. 69v).

16-11-1635: Hubertien Cornelisdochter, gehuwd met Gerrit Hubrechtsz. Coninck, bij dode van haar zuster Appolonia Cornelisdochter (K, fol. 109).

5-7-1645: Cornelis Gerritsz. van der Werff, onmondig, vader: Gerrit Hubertsz. van der Werff, bij dode van zijn moeder Hubertien Cornelisdochter (L, fol. 57).

20-1-1668: Dirck Jacobsz. van Wassenaar, onmondig, hulde door Bartholomeus van Hove, schout van Heemstede, volgens procuratie verleden door zijn vader Jacob Dircxz. van Wassenaar, schepen van Heemstede op 23-7-1667 ten overstaan van Hendrick Brouwer, Jan Jansz. en Steven Claesz. van den Berch, schepen aldaar, bij dode van zijn oom Cornelis Gerritsz. van der Werff (M, fol. 90v).

30-12-1671: Claes Jacobsz. van Wassenaar, onmondig, oudoom: Jacob Huybrechtsz. van der Werff geseyt Coninck, bij dode van zijn broer Dirck Jacobsz. van Wassenaar (M, fol. 126).

20-8-1683: Huybertje Jacobs van Wassenaar, hulde door Leendert van der Werff, meester timmerman, bij dode van haar broer Claes Jacobsz. van Wassenaar (M, fol. 183v).

21-4-1711: Jacob Jansz. van Haester te Wassenaar na overdracht door Huybertje Jacobs van Wassenaar, weduwe van Jan Boter (N, fol. 116).

17-9-1729: Beatrix van Haester, gehuwd met Samuel van Hensberge te Warmont, bij dode van haar vader Jacob Jansz. van Haester (N, fol. 220v).

14. 3 morgen land te Wassenaer.

...-14..: Pieter Evertsz., vermeld als leenman in 1473 (L.H. 283, fol. 126).

15. Een akker land te Vorenbroeck in het ambacht Wassenaer, belend ten westen: Dirc van Bakenesse Jansz. (1650: de erfgenamen van Wouter van Halewijn te Leyden, 1665: Dirck Cornelisz. van Roon, 1709: Cornelis Pietersz. van Raephorst, 1731: Mees Jansz. Langevelt), ten noorden: het Bospad, ten oosten: Jacob Flipsz. (1650: Reyer Dircksz., 1665: Cornelis Reyer Dircxz., 1709: Hendrick Everde Sonneveld, 1731: Clays Huyche van Swieten), ten zuiden: de banwatering (1650: de lijdweg, 1709: de schouw-bare zijl).

20-6-1457: Jan Bolle Jansz. (F, fol. 83v).

27-3-1563: Jan Huygenz., kleinzoon van Jan Bolle Jansz., noch zijn vader Huych Jansz. Bol, noch zichzelf hebben het leen verzocht, na kwijschelding van verzuim en draagt het over aan het armenhuis van Syon te Leyden, hulde door Mees Jansz., lakenkoper aldaar (F, fol. 84).

18-11-1610: Jan van Berendrecht na overdracht door de meesters van het armhuis van Syon te Leyden (I, fol. 31).

8-3-1650: Johan van Berendrecht met ledige hand (I, fol. 31).

30-5-1654: Jonkheer Johan van Berendrecht bij dode van zijn vader jonkheer Johan van Berendrecht (L, fol. 178v).

28-11-1659: Jan Jacobsz. van Haestrecht te Wassenaer na overdracht door jonkheer Johan van Berendrecht (M, fol. 36).

6-2-1665: Cornelis Dirksz. van Roon, oud 19 jaar, te Zuiddwijck, vader: Dirck Cornelisz. van Roon, na overdracht door Jan Jacobsz. van Haestrecht (M, fol. 72v).

30-1-1693: Barbara Dirks van Roon, gehuwd met Cornelis Pietersz. van Raephorst, bij dode van haar broer Cornelis Dircksz. van Roon (M, fol. 231v).

27-6-1695: Arij Cornelisz. van Raephorst, oud 17 jaar, vader: Cornelis Pietersz. van Raephorst, bij dode van zijn moeder Barbara Dirksen van Roon (N, fol. 13).

29-6-1707: Cornelis Cornelisz. van Raephorst, oud 19 jaar, vader: Cornelis Pietersz. van Raephorst, bij dode van zijn broer Arij Cornelisz. van Raephorst (N, fol. 97v).

1-7-1709: Cornelis Pietersz. van Raephorst bij dode van zijn zoon Cornelis Cornelisz. van Raephorst (N, fol. 106v).

30-3-1722: Mouris Cornelisz. van Raephorst, oud 24 jaar, oom: Lourens Pietersz. Raephorst, bij dode van zijn vader Cornelis Pietersz. van Raephorst (N, fol. 176v).

13-3-1724: Mauris Cornelisz. van Raephorst doet zelf hulde (N, fol. 176v).

30-3-1731: Cornelis Mourisz. van Raephorst, oud 3 jaar, oom: Dirck van Raephorst, bij dode van zijn vader Mouris Cornelisz. van Raephorst (N, fol. 228v).

WOUBRUGGE

16. Land bij Hoemade, belend ten noorden: (1416: 11 morgen land, genaamd ver Achtenweer).

...-1...: Gerijt van Oyen Wermboutsz., als leenman vermeld op 17-5-1416 (A, fol. 42).

Leenmannen van de hofstad te Zuiddwijck, vermeld op 20-6-1457:
Jacob Flipsz. en Henric Sijbenz. (F, fol. 83v).